

พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 บัญญัติเกี่ยวกับวิธีพิจารณาความอาญาในศาลทหาร ไว้โดยเฉพาะแยกเป็นต่างหากจากศาลยุติธรรม โดยผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ทำการสอบสวนคดีอาญาก็จะมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 มาตรา 47 บัญญัติให้อัยการทหารสามารถทำการสอบสวนคดีอาญาทหารได้ ซึ่งบัญญัติว่า

“นายทหารพระธรรมนูญหรืออัยการทหาร มีอำนาจทำการสอบสวนคดีอาญาทั้งปวง ซึ่งอยู่ในอำนาจศาลทหาร แต่ถ้ามีเหตุอันสมควรผู้บังคับบัญชาจะส่งให้นายทหารชั้นสัญญาบัตรทำการสอบสวนก็ได้ ทั้งนี้ ไม่คัดอำนาจของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

การสอบสวนดังกล่าวในวรรคก่อน ให้ถือว่า เป็นการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาด้วย”

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จึงมุ่งศึกษาอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนคดีอาญาโดยอัยการทหารเปรียบเทียบกับพนักงานสอบสวน และเปรียบเทียบกับพนักงานอัยการพลเรือนในประเด็นที่ก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ดังกล่าว เพื่อทำการแก้ไขให้สอดคล้อง และมีแนวทางปฏิบัติตามกฎหมายที่ชัดเจน และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากการศึกษาพบว่า มีปัญหาที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนคดีอาญาโดยอัยการทหาร ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการให้อำนาจอัยการทหารมีบทบาทในกระบวนการยุติธรรมทหารมากเกินไป คือ มีอำนาจทำการสอบสวน โดยที่อัยการทหารก็มีหน้าที่ตรวจสอบจำนวนการสอบสวนและมีหน้าที่ฟ้องคดีด้วย
2. ปัญหาเกี่ยวกับจำนวนการสอบสวนของอัยการทหารนั้น ไม่สามารถนำไปใช้ดำเนินคดีในศาลยุติธรรมได้
3. ปัญหาในการเปรียบเทียบคดี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 37 ที่อัยการทหารในฐานะผู้สอบสวนคดีไม่สามารถกระทำได้
4. ปัญหาในการตรวจสอบความถูกต้องของการสอบสวน โดยไม่มีการถ่วงดุลอำนาจ หรือตรวจสอบโดยบุคคล หรือองค์กรอื่น

The Act of the Constitution of the Military Court A.D. 1955 prescribed criminal procedures in military courts in a different manner from that of courts of justice. The persons authorized to conduct such inquiries are different as well. The Act of the Constitution of the Military Court A.D. 1955, article 47 prescribed that a judge advocate could conduct an inquiry in military criminal cases in the following fashion.

“A judge advocate has an authority to conduct inquiry in all criminal cases within the power of the military court. If there is reasonable cause, the commander may order commissioned officers to conduct the inquiry. However, that the power of the inquiry official be in accordance with the code of criminal procedure should not be eliminated.

Such inquiry in the previous clause must be considered an inquiry in accordance with the code of criminal procedures as well.”

This thesis aims to study the authority vested in the judge advocate in inquiries concerning criminal cases in comparison with that of officials and the public prosecutor. Investigated are areas that may lead to problems in performing such duties in order to amend problematic areas so as to be in consonance with legal procedure in a more distinctive and efficient manner.

Findings indicate that problems regarding the power and duties of judge advocates in criminal case inquiries are as follows:

1. There are problems regarding authorizing the judge advocate to have additional powers in military justice procedures in the course of criminal case inquiries. The judge advocate has the duty to examine the wording of the inquiry and to impede the case as well.

2. There are problems regarding the rulings of judge advocate inquiries which could not be used in a court of justice.

3. There are problems regarding the settling of cases in accordance with the Code of Criminal Procedure, article 37, the provisions of which would prevent a judge advocate from carrying out certain duties in criminal inquiries.

4. There are problems regarding verifying the correctness of such inquiries since there is no check and balance system involving appeals.